

Міністерство внутрішніх справ України
Львівський державний університет внутрішніх справ

АЛЕКСЄЄВА НАТАЛІЯ ЮНІВНА

УДК 343.364

**КРИМІНАЛЬНА ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ЗЛОЧИНИ
ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ, ЩО ВЧИНЯЮТЬСЯ СВИДКАМИ,
ЕКСПЕРТАМИ, ПЕРЕКЛАДАЧАМИ АБО ЩОДО НИХ**

12.00.08 – кримінальне право та криминологія;
кримінально-виконавче право

Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата юридичних наук

Львів – 2017

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Інституті держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України.

Науковий керівник доктор юридичних наук, доцент
Загиней Зоя Аполлінаріївна,
Науково-дослідний інститут
Національної академії прокуратури України,
начальник відділу науково-методичного
забезпечення прокурорської діяльності
у сфері запобігання та протидії корупції

Офіційні опоненти: доктор юридичних наук, старший науковий
співробітник
Савінова Наталія Андріївна,
Національний університет «Одеська морська
академія», декан факультету
морського права та менеджменту

кандидат юридичних наук,
старший науковий співробітник
Шепітько Михайло Валерійович,
Науково-дослідний інститут вивчення проблем
злочинності імені академіка В. В. Сташиса
НАПрН України, докторант

Захист відбудеться «17» листопада 2017 року о 14.00 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 35.725.02 у Львівському державному університеті внутрішніх справ за адресою: 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Львівського державного університету внутрішніх справ за адресою: 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Автореферат розіслано « 13 » жовтня 2017 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

І. В. Красницький

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Підвищення ефективності та дієвості правосуддя є одним із пріоритетних завдань нашої держави, від впровадження яких у судову систему, а також у діяльність органів, що сприяють здійсненню правосуддю, залежатиме дотримання прав та свобод людини в Україні, їх законних інтересів. Важливою складовою здійснення правосуддя в Україні є всебічне, повне та об'єктивне дослідження всіх обставин справи, що відбувається за внутрішнім переконанням особи, яка виступає від імені держави та застосовує до особи, винуватої у вчиненні злочину, заходи державного примусу. Однак відповідна діяльність може бути ускладнена тим, що окремі учасники процесу спотворюють інформацію, відмовляються від виконання своїх процесуальних обов'язків, а також розголошують інформацію про хід досудового розслідування. Окрім того, інші особи можуть певним чином впливати на таких учасників процесу з метою, щоб вони вчинили зазначені дії (перешкоджати, примушувати, підкуповувати їх).

У КК України за злочини проти правосуддя, що можуть бути вчинені свідками, експертами, перекладачами, встановлена відповідальність у ст.ст. 384, 385 та ч. 1 ст. 387 КК України. До злочинів проти правосуддя, що вчиняються щодо свідків, експертів, перекладачів, належать злочини, передбачені у ст.ст. 373, 386 цього Кодексу. За даними Генеральної прокуратури України, загальна кількість облікованих у 2016 р. злочинів проти правосуддя, вчинених свідками, експертами, перекладачами або щодо них, зменшилася порівняно з такими даними за 2013 р. Так, їх загальна кількість становила 831 облікований злочин (-5% порівняно з 2013 р.), 106 особам вручено підозру (-55%). Із них: за ст. 373 – 20 злочинів (+25%), не вручено підозру жодній особі; ст. 384 – 684 злочинів (-10%), 99 особам вручено підозру (-58%), ст. 385 – 24 злочини (+13%), 3 особам вручено підозру (+33%); ст. 386 – 66 злочинів (-7%), 4 особам вручено підозру (-64%); за ст. 387 – 37 злочинів (+62%), не вручено підозру жодній особі).

Теоретичним підґрунтям дисертаційної роботи стали наукові праці, зокрема, таких учених-криміналістів, як: П. П. Андрушко, Ю. В. Баулін, А. М. Бойко, Я. М. Брайнін, Л. П. Брич, С. Б. Гавриш, В. К. Гришук, П. І. Гришаєв, В. П. Діденко, О. О. Дудоров, З. А. Загинеї, О. О. Книженко, М. Й. Коржанський, О. М. Костенко, В. О. Котюк, Є. В. Лащук, С. Я. Лихова, П. С. Матишевський, М. І. Мельник, А. А. Музика, В. О. Навроцький, М. І. Панов, А. О. Пінаєв, О. Я. Светлов, В. В. Сташис, М. С. Таганцев, В. Я. Тацій, В. П. Тихий, А. Н. Трайнін, П. Л. Фріс, М. І. Хавронюк, М. Д. Шаргородський, С. С. Яценко.

Проблеми кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя досліджували М. І. Бажанов, В. І. Борисов, І. С. Власов, М. О. Гараніна, С. Є. Дідик, Н. Д. Квасневська, О. О. Кваша, Я. М. Кульберг, Л. В. Лобанова, А. Г. Мартіросян, М. І. Мельніченко, В. О. Навроцький, Н. О. Носкова, М. І. Панов, Ш. С. Рашковська, В. В. Рубцов, Є. А. Смірнов, С. І. Тихенко,

В. І. Тютюгін, І. М. Тяжкова, В. С. Фельдблюм, М. Х. Хабібুলлін, М. В. Шепітько, О. І. Чучаєв та інші.

В Україні упродовж останніх років захищено три дисертаційні роботи, які стосуються кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, вчинені свідком, експертом, перекладачем або щодо них. Так, 2011 р. предметом дисертації М. В. Шепітька стала кримінальна відповідальність за завідомо неправдиві показання. Однак ця робота була присвячена кримінально-правовій характеристиці лише складу злочину, передбаченого у ст. 384 КК України. 2016 р. захистили дисертації М. І. Мельніченко та В. В. Рубцов, які охопили питання кримінально-правової охорони порядку одержання доказів у кримінальному провадженні, а також кримінально-правову оцінку порушень, допущених у ході експертної діяльності. Відтак М. І. Мельніченко розглянув окремі злочини проти правосуддя у контексті виключно кримінального провадження, а у В. В. Рубцов – злочини, що вчиняються експертами.

Отже, в Україні питання кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, вчинені свідками, експертами, перекладачами або щодо них, комплексно не досліджувалося. Це засвідчує актуальність і своєчасність його вивчення, що сприятиме вдосконаленню вітчизняного кримінального законодавства й може слугувати основою для протидії таким злочинам.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Роботу виконано у межах науково-дослідних тем відділу проблем кримінального права, кримінології та судоустрою Інституту держави і права ім. В. М. Корецького НАН України: «Протидія злочинам у сфері службової діяльності (кримінологічні, кримінально-правові і кримінально-процесуальні проблеми)» на 2010–2012 рр. (номер державної реєстрації 0110U002173), «Протидія корупційній злочинності в Україні в умовах реформування кримінальної юстиції» на 2012–2014 рр. (номер державної реєстрації 0112U007120), «Проблеми забезпечення правопорядку засобами кримінальної юстиції (в контексті європейських стандартів)» на 2014–2016 рр. (номер державної реєстрації 0114U003872).

Мета і задачі дослідження. *Мета* дослідження полягає у здійсненні комплексної кримінально-правової характеристики злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, й розробленні на цій основі заходів з удосконалення кримінального законодавства України та практики його застосування.

Для досягнення зазначеної мети поставлено такі *задачі*:

– визначити зміст поняття «злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них»;

– дослідити історію становлення кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них;

– здійснити порівняльно-правовий аналіз норм, що встановлюють відповідальність за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками,

експертами, перекладачами або щодо них, вітчизняного та зарубіжного кримінального законодавства;

– встановити соціальну обумовленість криміналізації діянь, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них;

– проаналізувати об'єктивні та суб'єктивні ознаки складів злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них;

– розмежувати злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, з суміжними складами злочинів;

– дослідити кримінально-правові санкції у статтях про злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них;

– напрацювати зміни й доповнення до кримінального законодавства України, спрямовані на вдосконалення протидії злочинам проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них.

Об'єктом дослідження є порядок суспільних відносин, що порушується у разі вчинення злочинів проти правосуддя свідками, експертами, перекладачами або щодо них.

Предметом дослідження є кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них.

Методи дослідження обрано з урахуванням його мети та окреслених задач. Так, у роботі було використано такі методи: *формально-юридичний (догматичний)* – під час аналізу юридичних складів злочинів, передбачених у ст.ст. 373, 384–386, ч. 1 ст. 387 КК України, а також відповідних кримінально-правових санкцій (підрозділи 2.2, 2.3, 3.2); *герменевтичний* – з метою встановлення змісту окремих кримінально-правових понять (зокрема, понять «правосуддя», «злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них», «примушування», «перешкоджання», «відмова») (всі підрозділи роботи); *порівняльно-правовий* – під час здійснення порівняльно-правового аналізу КК України та кримінального законодавства зарубіжних країн у частині встановлення відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них (проаналізовано кодекси таких держав пострадянського простору, як Азербайджан, Білорусь, Вірменія, Грузія, Казахстан, Киргизія, Латвія, Литва, Молдова, Росія, Таджикистан, Туркменістан, Узбекистан, а також таких європейських держав та країн Азії: Австрії, Бельгії, Болгарії, Іспанії, Німеччини, Польщі, Туреччини, Франції, Швеції, Китаю, Кореї, Японії) (підрозділ 1.3); *історико-правовий* – у ході дослідження становлення кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них (підрозділ 1.2); *системного аналізу* – під час розмежування складів злочинів, що вивчаються, з суміжними складами злочинів (підрозділ 3.1); *синергетичний метод*

використано у межах аналізу соціальної обумовленості криміналізації діянь проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них; *статистичний* – задля дослідження статистичних даних про кількість облікованих злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них; про кількість осіб, яким було пред’явлено підозру за вчинення цих злочинів, та інших даних, а також статистичних даних Державної судової адміністрації України щодо кількості постановлених вироків, засуджених осіб за вчинення злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, призначених видів покарань тощо (вступ, підрозділ 3.2).

Нормативну базу дослідження становлять Конституція України, Кримінальний, Кримінальний процесуальний, Цивільний процесуальний, Господарський процесуальний, Митний кодекси України, Кодекс адміністративного судочинства України, Кодекс України про адміністративні правопорушення, регулятивне законодавство, тощо.

Емпіричну базу дослідження становлять статистичні дані за 2013–2016 рр. Генеральної прокуратури України та Державної судової адміністрації України; результати вивчення близько 50 вироків, постановлених судами України за ст.ст. 384–386 та ч. 1 ст. 387 КК України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в тому, що дисертація є одним із перших в Україні комплексних досліджень кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, у якій сформульовано нові наукові положення та висновки, які виносяться на захист:

вперше:

– визначено поняття «злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них», під якими запропоновано розуміти суспільно небезпечні умисні діяння (дію або бездіяльність) свідка, експерта та перекладача або іншої особи, передбачені статтями 373, 384–386 та ч. 1 ст. 387 КК України, які посягають на охоронюваний кримінальним законом порядок суспільних відносин у сфері здійснення правосуддя, що забезпечує досягнення об’єктивної формальної істини у справі;

– на прикладі диспозицій ст.ст. 384, 386 КК України встановлено законодавчі положення, які визнані неконституційними, однак не були виключені парламентом (проведення розслідування спеціальною тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради України), що є недоліком нормотворчої техніки у галузі кримінального права;

– запропоновано до кримінальних проступків відносити відмову свідка від давання показань або відмову експерта чи перекладача без поважних причин від виконання покладених на них обов’язків (ст. 385 КК України), а також підкуп свідка та перекладача уразі їх упровадження у кримінальне законодавство України;

удосконалено:

– формулювання обставини вчинення злочинів, передбачених у ст.ст. 384–386 КК України, шляхом виключення із їх диспозицій вказівки на проведення розслідування тимчасовою слідчою чи спеціальною тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради України, оскільки регулятивне законодавство (Регламент Верховної Ради України) не передбачає залучення свідка, експерта, перекладача до відповідного розслідування, а також не визначає їх правового статусу;

– підхід, відповідно до якого провадження у справах про адміністративні правопорушення охоплюється поняттям правосуддя, з урахуванням практики Європейського суду з прав людини (зокрема, рішень у справах «Енгель та інші проти Нідерландів», «Озтюрк проти Німеччини», «Лучанінова проти України», «Малофєєва проти Росії», «Карелін проти Росії»), за якою кримінально-правові гарантії права на справедливий суд (ст. 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод) поширюються на провадження у справах про адміністративні правопорушення;

– кримінально-правові санкції у статтях про злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них. Зокрема, запропоновано передбачити за примушування давати показання додаткове покарання у виді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років (чч. 1, 2 ст. 373 КК України), виключити покарання у виді виправних робіт зі санкції у ч. 2 ст. 384 КК України, передбачити у санкції ст. 386 й у санкції ч. 1 ст. 387 КК України покарання у виді обмеження волі на строк до двох років;

– формулювання суспільно небезпечного діяння у диспозиції ст. 386 КК України з «приховування» на «переховування», що сприятиме уніфікації термінології (чч. 5, 6 ст. 27 і ст. 386 КК України), вказуватиме на активність дій суб'єкта злочину і його фізичну складову, а також сприятиме розмежуванню таких суміжних складів злочинів, як завідомо неправдиве показання (ст. 384 КК України) та приховування злочину (ст. 386 КК України);

дістали подальший розвиток:

– положення про те, що норми Розділу XVIII Особливої частини КК України не охоплюють охорону процесуальної діяльності третейських суддів та суддів Конституційного Суду України, зважаючи на специфічний характер їх діяльності порівняно з іншими судами України, а також положеннями національного законодавства України;

– підходи, відповідно до яких запропоновано внести низку змін до відповідних нормативно-правових актів, спрямовані на недопущення прогалин і невизначеності термінології під час криміналізації злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них. Зокрема, запропоновано ввести особу спеціаліста до переліку осіб, які вчиняють або щодо яких вчиняються злочини проти правосуддя (ч. 1 ст. 373,

ч. 1 ст. 384, ч. 1 ст. 385, ст. 386 КК України), а перекладача – як потерпілого від злочину, передбаченого у ст. 386 цього Кодексу; виключити ч. 3 ст. 503 МК України, за якою перекладачем може виступати посадова особа органу доходів і зборів; у ч. 2 ст. 385 КК України закріпити, що відповідна обмежувальна норма поширюється на священнослужителів за відмову давати показання під час провадження досудового розслідування або в суді про відомості, одержані ним на сповіді віруючих; виключити вказівку на підкуп експерта з диспозиції ст. 386 КК України;

– позиція про доцільність виключення із диспозиції ч. 1 ст. 387 КК України вказівку на дані оперативно-розшукової діяльності, зважаючи на конспіративний характер такої діяльності, незначну кількість осіб (окрім відповідних державних органів та їх посадових осіб), які можуть бути залучені до її здійснення, а також малоімовірність учинення цього діяння посадовими особами оперативно-розшукових підрозділів;

– на підставі аналізу КПК України визначено перелік осіб, які можуть бути суб'єктами розголошення даних досудового розслідування (ч. 1 ст. 387 КК України): потерпілий; представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження; третя особа, щодо майна якої вирішується питання про арешт; свідок; особа, яку залучають до проведення процесуальних дій під час досудового розслідування як понятого або яка стала очевидцем таких дій; перекладач; експерт; спеціаліст; представник персоналу органу пробації;

– характеристика спеціальних ознак свідка, експерта, перекладача як суб'єкта злочинів проти правосуддя (ст.ст. 384, 385 КК України). Відтак запропоновано виокремлювати такі спеціальні ознаки перекладача: 1) компетенційна (вільне володіння мовою (мовами), якою (якими) здійснюється певний вид судочинства, а також спеціальною юридичною термінологією і дактильною (ручною) абеткою); 2) незацікавленість у результатах вирішення справи; 3) процесуальна (перекладач долучається до процесу в установленому законом порядку).

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що сформульовані у дослідженні висновки та рекомендації можуть бути використані у:

– *науково-дослідній діяльності* – для подальшого вивчення кримінально-правових аспектів відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, а також суміжних проблем (акт впровадження результатів наукових досліджень у діяльність Науково-дослідного інституту Національної академії прокуратури України від 17 травня 2017 р.);

– *правотворчій діяльності* – під час підготовки змін і доповнень до КК України щодо вдосконалення відповідальності за злочини проти правосуддя загалом та злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, зокрема;

– *правозастосовній діяльності* – як рекомендації для вирішення питань кваліфікації злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, а також інших злочинів проти правосуддя;

– *навчальному процесі* – під час викладання кримінального права у вищих навчальних закладах України.

Апробація результатів дисертації. Основні положення дисертаційної роботи оприлюднено на: III Міжнародній науково-практичній конференції «Актуальні проблеми кримінального права, процесу та криміналістики» (м. Одеса, 28 жовтня 2011 р.); науково-практичній інтернет-конференції «Адміністративне право і процес: реалії та перспективи розвитку» (м. Луганськ, 10–20 квітня 2012 р.), науково-практичній конференції «Ольвійський форум – 2012: стратегії України в геополітичному просторі» (м. Севастополь, 6–10 червня 2012 р.), всеукраїнській науково-практичній конференції «Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності» (м. Хмельницький, 3 березня 2017 р.).

Публікації. Основні результати дисертаційного дослідження висвітлено в 11 публікаціях, із яких п'ять – у виданнях, які входять до переліку наукових фахових видань України, одна – у зарубіжному фаховому виданні та п'ять – у тезах доповідей на науково-практичних конференціях.

Структура дисертації. Дисертація складається із переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, що охоплюють вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 223 сторінки, із них основного тексту – 184 сторінки, 27 сторінок – список використаних джерел (249 найменувань), 3 додатки розміщено на 12 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У **вступі** обґрунтовано актуальність обраної теми, розкрито стан її наукової розробленості, визначено мету, задачі, об'єкт і предмет дослідження, сформульовано положення і висновки, які становлять наукову новизну дисертації, наведено теоретичне і практичне значення одержаних результатів, зв'язок роботи із науковими планами та програмами, подано відомості про апробацію результатів дисертаційної роботи і публікації.

Розділ 1 «Загальнотеоретичні засади дослідження кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них» складається із трьох підрозділів.

У *підрозділі 1.1 «Поняття злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них»* визначено істотні ознаки та запропоновано дефініцію поняття злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них. На прикладі

диспозицій ст.ст. 384, 386 КК України виявлено законодавчі положення, які визнані неконституційними, однак не були виключені Верховною Радою України (проведення розслідування спеціальною тимчасовою слідчою комісією парламенту). Аналіз поняття «правосуддя» засвідчив доцільність перейменування назви Розділу XVIII Особливої частини КК України «Злочини проти правосуддя» на «Злочини проти правосуддя та порядку діяльності, що сприяє його здійсненню».

У підрозділі 1.2 «Становлення кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них» виокремлено періоди становлення відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них: період Київської Русі, період Польсько-Литовської держави, період Руїни і входження України до складу Російської Імперії та період входження України до складу СРСР.

У підрозділі 1.3 «Відповідальність за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, у зарубіжному кримінальному законодавстві» за допомогою порівняльно-правового методу проаналізовано норми зарубіжного кримінального законодавства, що встановлюють відповідальність за злочини, аналогічні з окресленими у роботі. З урахуванням особливостей криміналізації злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, у КК зарубіжних держав виокремлено позитивні аспекти, що можуть бути використані для вдосконалення національного кримінального законодавства.

Розділ 2 «Кримінально-правова характеристика складів злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них» складається із трьох підрозділів.

У підрозділі 2.1 «Соціальна обумовленість кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них» досліджено суспільну небезпеку як підставу криміналізації цих суспільно небезпечних діянь. Зроблено висновок, що злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, характеризуються достатнім ступенем та характером суспільної небезпеки, які є підставою для криміналізації відповідних діянь. Охарактеризовано такі принципи криміналізації, як відсутність прогалин у законі та ненадмірність заборони, визначеність та єдність термінології.

У підрозділі 2.2 «Об'єктивні ознаки складів злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них» зроблено висновок, що основним безпосереднім об'єктом злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, є порядок суспільних відносин щодо одержання формальної об'єктивної істини у справі. Охарактеризовано предмет злочинів, передбачених у ст.ст. 384 та 387 КК України, а також особу потерпілого від злочинів, установлених у

ст.ст. 373, 386 цього Кодексу. Виявлено, що об'єктивна сторона злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, характеризується, насамперед, суспільно небезпечними діями, які можуть мати форму активної поведінки (дії), за винятком відмови від давання показань (ст. 385). Склади цих злочинів проти правосуддя характеризуються обов'язковою наявністю обстановки вчинення злочину.

У підрозділі 2.3 «Суб'єктивні ознаки складів злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них» обґрунтовано, що суб'єкт злочину проти правосуддя вказаного виду, передбаченого у ст. 386, – загальний, а у ст.ст. 373, 384, 385, 387 – спеціальний. Детально охарактеризовано ознаки свідка, експерта, перекладача як суб'єкта злочину. Наведено аргументи на користь того, що свідок, експерт, перекладач у провадженні у справі про адміністративні правопорушення є суб'єктом злочинів проти правосуддя. Встановлено, що суб'єктивна сторона злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, характеризується прямим умислом.

Розділ 3 «Розмежування складів злочинів та кримінально-правові санкції за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них» складається із двох підрозділів.

У підрозділі 3.1 «Розмежування складів злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, зі суміжними складами злочинів» визначено спільні та розмежувальні ознаки між парами суміжних складів злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, між собою та з іншими складами злочинів.

У підрозділі 3.2 «Кримінально-правові санкції у статтях про злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них» встановлено відсутність єдиної універсальної методики формування санкцій за ці злочини проти правосуддя. На основі аналізу доктринальних положень, статистичних даних щодо кількості засуджених за вчинення цих злочинів, санкцій норм, передбачених за вчинення суміжних складів злочинів, запропоновано шляхи вдосконалення санкцій за вчинення злочинів, що досліджуються.

ВИСНОВКИ

У дисертації здійснено теоретичне узагальнення та нове вирішення наукового завдання у межах розгляду питання кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, вчинені свідками, експертами, перекладачами або щодо них.

1. Аналіз змісту поняття «правосуддя» у теорії кримінального права, національному законодавстві засвідчив, що це поняття має мати єдине значення у різних галузях права, відтак правосуддя в Україні можуть

здійснювати лише суди. Визнано слушним підхід про доцільність перейменування назви Розділу XVIII Особливої частини України «Злочини проти правосуддя» на «Злочини проти правосуддя та порядку діяльності, що сприяє його здійсненню». Наведено додаткові аргументи на користь того, що норми Розділу XVIII Особливої частини КК України не охоплюють охорону процесуальної діяльності третейських суддів та суддів Конституційного суду України, зважаючи на специфічний характер їх діяльності порівняно з іншими судами України.

2. Запропоновано дефініцію понять «злочини проти правосуддя» та «злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них». Так, злочини проти правосуддя – це суспільно небезпечні винні діяння (дія або бездіяльність), передбачені Розділом XVIII Особливої частини КК України, які посягають на охоронюваний кримінальним законом України порядок суспільних відносин у сфері здійснення правосуддя та діяльності, яка сприяє його здійсненню.

3. На підставі аналізу становлення кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, а також кримінального законодавства зарубіжних держав зроблено висновок про доцільність визначення у КК України кола потерпілих від примушування давати показання, установлення стимулюючої норми за давання завідомо неправдивого показання, висновку або завідомо неправильного перекладу, а також впровадження норми-обмеження за давання завідомо неправдивого показання, висновку або завідомо неправильного перекладу тощо.

4. Суспільна небезпека аналізованих злочинів як підстава криміналізації відповідних суспільно небезпечних діянь може виявлятися, зокрема, у можливості прийняття неправосудних процесуальних рішень; порушення конституційних гарантій здійснення правосуддя; ускладнення збирання та оцінки доказів у справі, перешкоджання встановленню об'єктивної формальної істини у справі; спричинення шкоди безпеці, особистій недоторканності, приватності осіб, щодо яких вчиняється примушування давати показання, примушування відмовитися від давання показань чи висновку, а також до давання завідомо неправдивих показань чи висновку або яким перешкоджається з'явлення до суду, органів досудового розслідування.

5. Обґрунтовано доцільність удосконалення формулювання предмета та особи потерпілого від злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них. Зокрема: передбачити особу спеціаліста у переліку осіб, які вчиняють або щодо яких вчиняються злочини проти правосуддя (ч. 1 ст. 373, ч. 1 ст. 384, ч. 1 ст. 385 та ст. 386 КК України); у ч. 2 ст. 385 цього Кодексу прописати, що відповідна обмежувальна норма поширюється й на священнослужителів за відмову давати показання під час провадження досудового розслідування або в суді про відомості, одержані ним на сповіді віруючих; виключити зі ст. 387 КК України вказівку на дані оперативно-розшукової діяльності як предмета злочину.

6. Дослідження об'єктивної сторони злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, дало змогу охарактеризувати всі об'єктивні конститутивні та кваліфікуючі ознаки, закріплені у ст.ст. 373, 384–386, ч. 1 ст. 387 КК України. Запропоновано розуміти: під примушуванням (ст.ст. 373, 386) – застосування впливу на свідомість особи, яка здатна проявляти волю, шляхом погроз або у поєднанні з фізичним насильством, якщо в особі немає іншого варіанту поведінки, і вона сама виконує ті дії, які від неї вимагають; під завідомо неправдивим показанням, завідомо неправдивим висновком та завідомо неправильним перекладом (ст. 384) – процесуальне закріплення у порядку, передбаченому процесуальним законодавством України, інформації, яка повністю або частково не відповідає дійсності та міститься у показаннях свідка, висновку експерта та перекладі перекладача; під перешкоджанням (ст. 386) – створення перепон для свідка, потерпілого, експерта, які стоять на заваді їх з'явленню до органів досудового розслідування, осіб, які здійснюють виконавче провадження, або до суду.

7. Виокремлено ознаки суб'єкта злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них. Свідок, експерт, перекладач як суб'єкти злочинів, передбачених у ст.ст. 384, 385 КК України, характеризується спеціальними ознаками. Спеціальні ознаки свідка: 1) фактична (особі відомі або можуть бути відомі обставини, що підлягають доказуванню); 2) процесуальна (особа викликана для давання показань та попереджена про кримінальну відповідальність за порушення процесуальних обов'язків у порядку, передбаченому процесуальним законодавством). Спеціальні ознаки експерта: 1) компетенційна (особа, яка має відповідну компетенцію, володіє спеціальними знаннями та має право на проведення експертизи); 2) процесуальна (особа, яка призначається у встановленому законом порядку та дає письмовий висновок за результатами дослідження). Спеціальні ознаки перекладача: 1) компетенційна (вільне володіння мовою (мовами), якою (якими) здійснюється певний вид судочинства, а також спеціальною юридичною термінологією і дактильною (ручною) абеткою); 2) незацікавленість у результатах вирішення справи; 3) процесуальна (долучається до процесу в установленому законом порядку).

8. Доведено слушність позиції науковців, які вважають, що поняття «санкція» у кримінальному праві доцільно використовувати у широкому та вузькому розуміннях. У широкому розумінні санкція – це частина кримінально-правової норми, а у вузькому – санкція у статті (частині статті) Особливої частини КК України. Санкція у статті (частині статті) визначає типове покарання за скоєння передбаченого відповідною статтею злочину, а санкції кримінально-правових норм охоплюють окремі положення Загальної частини цього Кодексу. Запропоновано використовувати такі найменування поняття «санкція» залежно від розуміння цієї кримінально-правової категорії.

9. За результатами дослідження кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, вчинені свідками, експертами, перекладачами або щодо них, запропоновано внести такі зміни та доповнення до КК України:

а) викласти назву Розділу XVIII Особливої частини у такій редакції: «Злочини проти правосуддя та порядку діяльності, що сприяє його здійсненню»;

б) викласти статтю 373 у такій редакції:

«Стаття 373. Примушування давати показання

1. Примушування давати показання, примушування до відмови від давання показань підозрюваного, свідка, особи, яка може бути допитана як свідок, або експерта чи спеціаліста під час допиту, а також примушування експерта до давання висновку, вчинені шляхом погрози застосування фізичного насильства з боку прокурора, слідчого або працівника оперативного підрозділу, – карається обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років.

2. Ті самі дії, поєднані із застосуванням насильства, – караються позбавленням волі на строк від трьох до восьми років, з позбавленням права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на строк до трьох років»;

в) викласти статтю 384 у такій редакції:

«Стаття 384. Завідомо неправдиві показання, висновок або завідомо неправильний переклад

1. Завідомо неправдиве показання свідка чи потерпілого або завідомо неправдивий висновок експерта чи спеціаліста під час провадження досудового розслідування, здійснення виконавчого провадження або проведення розслідування тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради України або в суді, завідомо неправдивий звіт оцінювача про оцінку майна під час здійснення виконавчого провадження, а також завідомо неправильний переклад, зроблений перекладачем у таких самих випадках, – караються штрафом від п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років або арештом на строк до шести місяців.

2. Ті самі дії, поєднані з обвинуваченням у корупційному злочині або у тяжкому чи особливо тяжкому злочині, а також вчинені з корисливих мотивів, – караються обмеженням волі на строк до двох років, або позбавленням волі на той самий строк.

3. Не підлягає кримінальній відповідальності особа, яка дала завідомо неправдиві показання щодо близьких родичів та членів сім'ї, коло яких визначається у законі.

4. Особа звільняється від кримінальної відповідальності за вчинення злочину, передбаченого частиною 1 цієї статті, якщо вона добровільно заявила про неправдивість показань, висновку або неправильність перекладу

до винесення вироку суду про неправдивість показань, висновку або неправильність перекладу чи якщо особу примусили давати показання щодо себе, близьких родичів та членів сім'ї, коло яких визначається у законі»;

г) викласти статтю 385 у такій редакції:

«Стаття 385. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків

1. Відмова свідка від давання показань або відмова експерта, спеціаліста чи перекладача без поважних причин від виконання покладених на них обов'язків у суді або під час провадження досудового розслідування, здійснення виконавчого провадження, розслідування тимчасовою слідчою комісією Верховної Ради України – караються штрафом від п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або арештом на строк до шести місяців.

2. Не підлягає кримінальній відповідальності священнослужитель за відмову давати показання під час провадження досудового розслідування або в суді про відомості, одержані ним на сповіді віруючих, та особа за відмову давати показання під час провадження досудового розслідування або в суді щодо себе, а також членів її сім'ї чи близьких родичів, коло яких визначається законом»;

д) викласти статтю 386 у такій редакції:

«Стаття 386. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку

1. Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста до суду, органів досудового розслідування, тимчасових слідчих комісії Верховної Ради України або підкуп свідка, потерпілого з метою нез'явлення їх у відповідні органи, – караються штрафом від п'ятдесяти до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправними роботами на строк до двох років, або арештом на строк до шести місяців.

2. Примушування свідка, потерпілого, експерта, спеціаліста до відмови від давання показань чи висновку, а також до давання завідомо неправдивих показань чи висновку шляхом погрози застосуванням фізичного насильства, а також погроза вчинити зазначені дії з помсти за раніше дані показання чи висновок – карається обмеженням волі на строк до трьох років або позбавленням волі на той самий строк»;

е) викласти статтю 387 у такій редакції:

«Стаття 387. Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування

1. Розголошення без дозволу прокурора, слідчого даних досудового розслідування, що стали відомі у зв'язку з участю у кримінальному провадженні і які становлять охоронювану законом таємницю, особою, попередженою в установленому законом порядку про обов'язок не розголошувати такі дані, – караються штрафом від ста до трьохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або виправних робіт на строк

від одного до двох років, або арештом від трьох до шести місяців, або обмеженням волі на строк до двох років».

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

1. Алексеева Н. Ю. Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них: історія становлення / Н. Ю. Алексеева // Держава і право: зб. наук. праць. Серія «Юридичні і політичні науки». – 2011. – № 55. – С. 140–147.

2. Алексеева Н. Ю. Встановлення кваліфікуючих ознак злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них / Н. Ю. Алексеева // Держава і право: зб. наук. праць. Серія «Юридичні і політичні науки». – 2013. – № 59. – С. 378–383.

3. Алексеева Н. Ю. Преступления против правосудия, которые совершаются свидетелями, экспертами, переводчиками или по отношению к ним: определение понятия в уголовном праве / Н. Ю. Алексеева // *Administrarea Publică*. – 2013. – № 2 (78). – С. 130–134.

4. Алексеева Н. Ю. Порівняльна характеристика кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, за вітчизняним і зарубіжним законодавством / Н. Ю. Алексеева // Порівняльно-правові дослідження. – 2014. – № 2. – С. 191–199.

5. Алексеева Н. Ю. Актуальні проблеми розмежування злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них, від суміжних складів злочинів / Н. Ю. Алексеева // Вісник Асоціації кримінального права України. – 2014. – № 2 (3). – С. 326–337 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://nauka.juracademy.kharkov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=71%3A-232014&catid=117%3A2014-09-05-08-44-06&Itemid=246&lang=uk

6. Алексеева Н. Ю. Санкції у статтях про злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них / Н. Ю. Алексеева // Науковий часопис Національної академії прокуратури України. – 2017. – № 1 (13). – С. 16–22 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.chasopysnapu.gp.gov.ua/ua/pdf/1-2017/alekseeva.pdf>

7. Алексеева Н. Ю. Поняття злочинів проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них / Н. Ю. Алексеева // Наукові праці. Серія «Юриспруденція. Соціологія». – 2012. – № 171. – С. 5–9.

8. Алексеева Н. Ю. Проблеми відповідальності за завідомо неправдиве показання за вітчизняним та зарубіжним кримінальним законодавством / Н. Ю. Алексеева // Актуальні проблеми кримінального права та кримінології, кримінально-виконавчого права: матеріали III Міжнар. наук.-

практ. конф., присвяч. 10-річчю Міжнар. гуманітарн. ун-ту (м. Одеса, 28 жовтня 2011 р.). – Одеса: Міжнар. гуманіт. ун-т, 2011. – С. 8-11.

9. Алексеева Н. Ю. Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них: порівняльний аспект / Н. Ю. Алексеева // Вісник Луганського держ. ун-ту внутр. справ ім. Е. О. Дідоренка. Наук.-практ. конф. «Адміністративне право і процес: реалії та перспективи розвитку» (м. Луганськ, 20 квітня 2012 р.). – Луганськ, 2012. – Спец. вип. № 5. – С. 376–385.

10. Алексеева Н. Ю. Злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них: визначення поняття / Н. Ю. Алексеева // Ольвійський форум – 2012: стратегії України в геополітичному просторі: матеріали наук.-практ. конф. (м. Севастополь, 6–10 червня 2012 р.). – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2012. – Т. 7. – С. 32–34.

11. Алексеева Н. Ю. Кримінально-правове реагування держави на вчинення свідками, експертами, перекладачами або щодо них злочинів проти правосуддя / Н. Ю. Алексеева // Актуальні проблеми кримінального права, процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності: тези Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Хмельницький, 3 березня 2017 р.). – Хмельницький: Вид-во НАДПСУ, 2017. – С. 56–59.

АНОТАЦІЯ

Алексеева Н. Ю. Кримінальна відповідальність за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 – кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право. – Львівський державний університет внутрішніх справ МВС України, Львів, 2017.

Дисертація присвячена дослідженню особливостей кримінальної відповідальності за злочини проти правосуддя, що вчиняються свідками, експертами, перекладачами або щодо них. У роботі розглянуто загальні питання історії становлення відповідальності за ці злочини, відповідальності за них у зарубіжному кримінальному законодавстві, визначення поняття вказаної групи злочинів проти правосуддя у межах загального поняття правосуддя та об'єкта злочину у кримінальному праві. Проаналізовано актуальні проблеми визначення елементів зазначених злочинів шляхом встановлення спільного для всіх цих злочинів проти правосуддя безпосереднього об'єкта (обов'язкового та додаткового), визначення об'єктивної сторони, суб'єкта, який здебільшого є спеціальним, та суб'єктивної сторони. Доведено виправданість встановлення кваліфікуючих

ознак за злочини проти правосуддя вказаного виду. Досліджено соціальну обумовленість криміналізації діянь, спрямованих на перешкоджання отримання формальної об'єктивної істини у справі, кримінально-правових санкцій за вказані злочини проти правосуддя та розмежування їх зі суміжними складами злочинів. Сформульовані пропозиції вдосконалення кримінального законодавства України.

Ключові слова: злочин проти правосуддя, свідок, експерт, перекладач, показання, висновок експерта, переклад перекладача, примушування, перешкоджання, погроза, підкуп, відмова від давання показань, розголошення, санкція у статті.

АННОТАЦІЯ

Алексеева Н. Ю. Уголовная ответственность за преступления против правосудия, совершаемые свидетелями, экспертами, переводчиками или по отношению к ним. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание научной степени кандидата юридических наук по специальности 12.00.08 – уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право. – Львовский университет внутренних дел МВД Украины, Львов, 2017.

Диссертация посвящена исследованию особенностей уголовной ответственности за преступления против правосудия, совершенные свидетелями, экспертами, переводчиками или в отношении них. Раскрыта теоретико-методологическая основа понятия этого вида преступлений против правосудия, их объективные и субъективные признаки, осуществлено разграничение составов преступлений против правосудия, совершаемых свидетелями, экспертами, переводчиками или в отношении них, а также проанализированы уголовно-правовые санкции, предусмотренные за совершение соответствующих преступлений.

По результатам изучения доктринальных и нормативных источников установлено, что преступления против правосудия, совершаемые свидетелями, экспертами, переводчиками или в отношении них, – это общественно опасные умышленные деяния (действие или бездействие) свидетеля, эксперта и переводчика или другого лица, предусмотренные статьями 373, 384–385, 386 и ч. 1 ст. 387 УК Украины, посягающие на охраняемый уголовным законом порядок общественных отношений в сфере осуществления правосудия, обеспечивающий достижение объективной формальной истины по делу.

Общественная опасность преступлений против правосудия, совершаемых свидетелями, экспертами, переводчиками или в отношении них, как основание криминализации соответствующих общественно опасных деяний, может проявляться, в частности, в возможности принятия неправосудных процессуальных решений; в нарушении конституционных гарантий

осуществления правосудия; осложнении сбора и оценки доказательств по делу, препятствовании установлению объективной формальной истины по делу; причинении вреда безопасности, личной неприкосновенности, конфиденциальности лиц, в отношении которых совершается принуждение давать показания, принуждение отказаться от дачи показаний или заключения, а также к даче заведомо ложных показаний.

Предложено непосредственным объектом преступлений против правосудия, совершаемых свидетелями, экспертами, переводчиками или в отношении них признавать порядок общественных отношений по получению формальной объективной истины по делу. Поддержан подход о целесообразности переименования названия раздела XVIII Особенной части УК Украины «Преступления против правосудия» на «Преступления против правосудия и порядка деятельности, способствующей его осуществлению». Приведены дополнительные аргументы в пользу того, что нормами раздела XVIII Особенной части УК Украины не охраняется процессуальная деятельность третейских судей и судей Конституционного суда Украины, учитывая специфический характер их деятельности по сравнению с другими судами Украины, а также положениями национального законодательства Украины.

Предмет преступления является обязательным признаком заведомо ложных показаний (ст. 384) и разглашения данных оперативно-розыскной деятельности или предварительного расследования (ст. 387). Охарактеризованы их существенные признаки (физический, социальный, юридический) заведомо ложного показания свидетеля, эксперта, заведомо ложного заключения эксперта и заведомо неправильного перевода. Потерпевший от преступления (свидетель, эксперт, переводчик) – обязательный признак преступлений, предусмотренных в ст.ст. 373, 386 УК Украины.

Рассмотрены формы проявления воспрепятствования осуществлению правосудия в части получения формальной объективной истины по делу. Выявлено, что объективная сторона преступлений против правосудия, совершаемых свидетелями, экспертами, переводчиками или в отношении них, характеризуется, прежде всего, общественно опасными деяниями, которые могут иметь форму активного поведения (действия), за исключением отказа от дачи показаний (ст. 385).

Исследованы признаки субъекта и субъективной стороны составов преступлений против правосудия, совершаемых свидетелем, экспертом, переводчиком или в отношении них. Обосновано, что субъект преступления, предусмотренного ст. 386, – общий, а ст.ст. 373, 384, 385, 387 – специальный. Подробно охарактеризованы признаки свидетеля, эксперта, переводчика как субъекта преступления. Установлено, что субъективная сторона преступлений против правосудия, совершаемых свидетелями, экспертами, переводчиками или в отношении их, характеризуется прямым умыслом.

Разграничено эти составы преступлений против правосудия со смежными составами преступлений. В частности, установлено, что преступления, предусмотренные ст.ст. 384 и 385 УК Украины, разграничиваются по следующим признакам: по общественно опасным деянием: преступление, предусмотренное ст. 384, может быть совершено как путем активного поведения (действия), так и путем смешанного действия, а отказ от дачи показаний (ст. 385) – это пассивное поведение (бездействие) соответствующих субъектов, открытое проявление нежелания выполнять свои обязанности, прямое заявление об этом свидетелем, экспертом, переводчиком лицу, производящему дознание, следователю, прокурору или судье.

Проанализированы санкции, предусмотренные законодателем в соответствующих статьях УК Украины. Поддержано точку зрения ученых, которые считают, что понятие «санкция» в уголовном праве целесообразно использовать в широком и узком смыслах. В широком смысле санкция – это часть уголовно-правовой нормы, а в узком – санкция в статье (части статьи) Особенной части УК Украины. Санкция в статье (части статьи) определяет типичное наказание за совершение предусмотренного соответствующей статьей преступления, а санкции уголовно-правовых норм включают отдельные положения Общей части настоящего Кодекса.

Ключевые слова: преступление против правосудия, свидетель, эксперт, переводчик, показание, заключение эксперта, перевод переводчика, принуждение, воспрепятствование, угроза, подкуп, отказ от дачи показаний, разглашение, санкция в статье.

ANNOTATION

Alekseeva N. Y. Criminal responsibility for crimes against justice, committed by witnesses, experts, interpreters or in respect of them. – Manuscript rights reserved.

Thesis on scientific degree of Candidate of Legal Sciences on speciality 12.00.08 – Criminal Law and Criminology; Criminal-Executive Law. – Lviv State University of Internal Affairs of the MIA of Ukraine, Lviv, 2017.

The dissertation is one of the first in the legal science of Ukraine to carry out a comprehensive study of crimes against justice committed by witnesses, experts, translators or with regard to them. The paper deals with the general questions of the history of establishing responsibility for these crimes, the responsibility for them in foreign criminal law, the definition of the concept of the group of crimes against justice through the prism of the general concept of justice and the object of crime in criminal law. The dissertation analyzes the actual problems of determining the elements of these crimes by establishing a common object for all these crimes against justice (mandatory and additional), determining the objective side, the subject, which in the vast majority is special, and the sub The real side. Proven

justification for establishing qualifying attributes for crimes against justice of the specified type. The social conditionality of the criminalization of acts aimed at obstructing the obtaining of formal objective truth in the case, criminal sanctions for the said crimes against justice and their delineation with adjacent offenses are investigated. The proposals on perfection of the criminal legislation of Ukraine are formulated.

Key words: Offense against justice, witness, expert, translator, testimony, expert opinion, translator's translation, coercion, interference, threat, bribery, refusal to testify, disclosure, sanction in the article.

Підписано до друку 09.10.2017 р.
Формат 60×84/16. Папір офсетний. Умовн. друк. арк. 0,9.
Тираж 100 прим. Зам. № 119-17.

Львівський державний університет внутрішніх справ
Україна, 79007, м. Львів, вул. Городоцька, 26.

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 2541 від 26 червня 2006 р.